

คู่มือ

โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ปี 2561 ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2560/61(ด้านการผลิต)

1. หลักการและเหตุผล

ข้าวเป็นพืชอาหารหลักและเป็นอาชีพที่สำคัญของเกษตรกรไทย มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวประมาณ 3.98 ล้านครัวเรือน คาดการณ์ว่าในปี 2560 จะมีพื้นที่ปลูกประมาณ 73 ล้านไร่แยกเป็นรอบที่ 1 จำนวน 60 ล้านไร่คิดเป็นผลผลิต 25.56 ล้านตันข้าวเปลือก(16.87 ล้านตันข้าวสาร) และรอบที่ 2 จำนวน 13 ล้านไร่ คิดเป็นผลผลิต 8.32 ล้านตันข้าวเปลือก (5.43 ล้านตันข้าวสาร) ปริมาณการส่งออกเฉลี่ยในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (2553/54 - 2557/58) 8.9 ล้านตันข้าวสาร (13.6 ล้านตันข้าวเปลือก) และใช้ภายในประเทศ 10.77 ล้านตันข้าวสาร(16.32 ล้านตันข้าวเปลือก)จะเห็นว่าการผลิตข้าวเกินปริมาณความต้องการใช้ในประเทศและส่งออกเป็นจำนวนมากจากปัญหาดังกล่าวคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว (นบข.) มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำยุทธศาสตร์สินค้าข้าวแห่งชาติ เพื่อนำไปจัดทำแผนปฏิบัติการภาคการเกษตร และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ด้านการผลิต) มีคำสั่งที่ 1/2560 แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร จำนวน 8 คณะร่วมกันพิจารณาวางแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรในฤดูกาลผลิต ปี 2560/61 โดยใช้หลักคิด “ตลาดนำการผลิต หรือผลิตให้มีปริมาณผลผลิตตรงกับปริมาณความต้องการของตลาด” เพื่อมิให้เกิดปัญหากระทบต่อเกษตรกรในเรื่องราคาและการส่งออก โดยคณะทำงานฯพิจารณากำหนดเป้าหมายปริมาณความต้องการผลผลิตข้าวในปี 2560/61 จำนวน 30.25 ล้านตันข้าวเปลือก ซึ่งจำเป็นต้องลดการผลิตข้าวเปลือกจากที่เคยผลิตได้เฉลี่ยปีละ 36.1 ล้านตันข้าวเปลือก รวมทั้งการจัดการด้านการผลิต และบริหารจัดการเรื่องการตลาดที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ

จากแนวทางการจัดทำมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 1 ล้านไร่ และการกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปี 2560/61 รอบที่ 2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่เป้าหมายเพาะปลูกให้สอดคล้องกับเป้าหมายปริมาณผลผลิตจึงจำเป็นต้องลดพื้นที่การเพาะปลูกข้าวฤดูนาปรังในเขตชลประทานขนาดใหญ่ของประเทศ โดยจัดทำกิจกรรมทางเลือกส่งเสริมการปลูกต้นข้าวโพดพร้อมฝักและเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อทดแทนการปลูกข้าวในฤดูนาปรัง เนื่องจากใช้ระยะเวลาปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่เกิน 120 วัน และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการผลิตอาหารสัตว์ที่นำเข้าเมล็ดข้าวโพดปีละ 4 ล้านตัน ซึ่งผลผลิตเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ได้จากกิจกรรมสามารถตอบสนองต่อความต้องการของโรงงานอาหารสัตว์ได้เพียงร้อยละ 3.50 ในขณะที่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมและโคเนื้อมีความต้องการพืชอาหารสัตว์คุณภาพดีโดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งที่พืชอาหารสัตว์ขาดแคลนประมาณ 20.87 ล้านตัน ซึ่งผลผลิตต้นข้าวโพดพร้อมฝักที่ได้จากกิจกรรมสามารถตอบสนองต่อความต้องการได้เพียงร้อยละ 5.75 จึงเป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยลดปริมาณข้าวนาปรังที่จะออกสู่ตลาด ลดความเสี่ยงด้านราคาผลผลิตข้าวตกต่ำ ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัตว์ได้และอาชีพทางเลือกใหม่ที่สร้างรายได้ดีในอนาคตดังนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ปี 2561 ขึ้นโดยการสนับสนุนมาตรการจูงใจให้เกษตรกรลดรอบการปลูกข้าวไปปลูกพืชอาหารสัตว์อื่นทดแทนด้วยการสนับสนุนปัจจัยการผลิตถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านการผลิตพืชอาหารสัตว์ และจัดหาตลาดรองรับเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกรสามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนสำหรับตนเอง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 ลดรอบการปลูกข้าวในฤดูนาปรังด้วยการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอาหารสัตว์ทดแทน
- 2.2 เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการผลิตปศุสัตว์
- 2.3 สร้างรายได้จากการปลูกพืชอาหารสัตว์ทดแทนการปลูกข้าวนาปรัง

2.4 สร้างโอกาสให้กับเกษตรกรได้เรียนรู้การเพาะปลูกพืชเกษตรกรรมทางเลือกอื่นเพื่อลดความเสี่ยงทดแทนการปลูกข้าวนาปรังในระยะยาว

2.5 สร้างโอกาสให้กับกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ เอกชน และผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์ให้ใช้พืชอาหารสัตว์คุณภาพดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัตว์ในระยะยาว

3. เป้าหมาย

ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อผลิตต้นข้าวโพดพร้อมฝัก และหรือเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ 400,000 ไร่ เกษตรกร 40,000 ราย

4. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ 28 จังหวัด โดยสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามศักยภาพและความเหมาะสมทั้งในด้านการผลิตและการตลาด

ปศุสัตว์เขต 1: ชัยนาท สระบุรี และลพบุรี

ปศุสัตว์เขต 2: สระแก้ว

ปศุสัตว์เขต 3: ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

ปศุสัตว์เขต 4: กาฬสินธุ์ มหาสารคาม เลย สกลนคร และหนองบัวลำภู

ปศุสัตว์เขต 5: เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง และลำพูน

ปศุสัตว์เขต 6: นครสวรรค์ พิจิตร เพชรบูรณ์ และสุโขทัย

ปศุสัตว์เขต 7: กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี และนครปฐม

ปศุสัตว์เขต 8: พัทลุง

5. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนธันวาคม 2560 - สิงหาคม 2561

6. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

6.1 กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรังปี 2560/61

6.2 กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโครงการฯ

6.3 กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ

6.3.1 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการฯ จำนวน 2 คณะ ได้แก่

1. คณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี 2561 ระดับจังหวัด ทำหน้าที่ 1)ประชาสัมพันธ์ชี้แจงรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ 2)กำกับ ดูแล ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานโครงการฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ที่ระบุในคู่มือโครงการฯ 3)ให้คำแนะนำ ปกป้อง และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการฯ 4)พิจารณาให้ความเห็นชอบ ให้ได้รับเงินอุดหนุนปัจจัยการผลิตตามสิทธิของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ 5)รายงานผล/ปัญหาอุปสรรค การดำเนินงาน ให้ปศุสัตว์เขตและกรมปศุสัตว์ ทราบ 6)แต่งตั้งคณะทำงานเพิ่มเติมตามความจำเป็น

2. คณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี 2561 ระดับอำเภอ ทำหน้าที่ 1)ประชาสัมพันธ์รับสมัคร และชี้แจงรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ 2)พิจารณาตรวจสอบพื้นที่และรับรองสิทธิของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ 3)ให้ความรู้ด้านวิชาการ รวมถึงการวางแผนการผลิต เก็บเกี่ยว และแผนการตลาด 4)รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับจังหวัด ทราบ 5)ติดตาม กำกับ ให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการฯ 6)แต่งตั้ง

คณะกรรมการตรวจสอบพื้นที่ฯ ระดับตำบล เพิ่มเติมตามความจำเป็นและเหมาะสม 7)ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับจังหวัด มอบหมาย

6.4 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/ปศุสัตว์อำเภอ ประชาสัมพันธ์และชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานโครงการฯสู่เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายทราบ

6.5 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/ปศุสัตว์อำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) เสนอทางเลือกการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อผลิตต้นข้าวโพดพร้อมฝัก และหรือผลิตเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขโครงการฯ ให้เกษตรกรทราบ เพื่อประกอบการตัดสินใจ

2) รับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ตามเงื่อนไข ดังนี้

2.1) มีสัญชาติไทย และบรรลุนิติภาวะ

2.2) เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย (1 ครัวเรือน 1 สิทธิ) ตามทะเบียนเกษตรกร (ทบก.01) ของกรมส่งเสริมการเกษตร

2.3) เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปรังในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556 - 2560) ปีใดปีหนึ่ง ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 15 ไร่โดยให้ประสานการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอที่เกี่ยวข้อง

2.4) เกษตรกรต้องลงทุนในการเตรียมแปลงและปลูกพืชอาหารสัตว์ทดแทนในนา ก่อนแล้วจึงให้มาแจ้งยืนยันการเพาะปลูกเพื่อให้คณะกรรมการบริหารโครงการฯระดับอำเภอตรวจสอบและรับรองสิทธิ

2.5) เกษตรกรต้องมีบัญชีเงินฝากกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อรับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายหลังจากได้รับสิทธิ

2.6) ห้ามเกษตรกรนำพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการฯ ไปทำนาปรังในฤดูการผลิต ปี 2561(1 พ.ย. 60- 30 เม.ย. 61) ยกเว้นพื้นที่รับน้ำที่มีประกาศให้ทำนาปีเร็วขึ้น

2.7) พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการฯ ต้องไม่ใช่พื้นที่ซ้ำซ้อนกับโครงการอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวปี 2560/61 ได้แก่

- โครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย ฤดูนาปรัง ปี 2561 (กรมส่งเสริมการเกษตร)

- โครงการปลูกพืชปุ๋ยสด ฤดูนาปรัง ปี 2561 (กรมพัฒนาที่ดิน)

2.8) พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการฯ ต้องไม่ใช่พื้นที่ซ้ำซ้อนกับโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปประกอบกิจกรรมอื่นเป็นการถาวร ได้แก่

- โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพปศุสัตว์

- โครงการปรับพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น

- โครงการโคบาลบูรพา

- โครงการปลูกพืชอาหารสัตว์ทดแทนนาข้าว

6.6 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/ปศุสัตว์อำเภอ บันทึกฐานข้อมูลเกษตรกรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเสนอให้คณะกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับจังหวัด นำไปใช้ประกอบการพิจารณาวางแผนการผลิตและจัดหาตลาดรองรับผลผลิตของเกษตรกร

6.7 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/ปศุสัตว์อำเภอจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ และฝึกอบรมให้ความรู้การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สำหรับเกษตรกรโดยประสานศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ในพื้นที่ให้การสนับสนุนวิทยากร

6.8 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/ปศุสัตว์อำเภอประสานศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ในพื้นที่ให้คำแนะนำการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามศักยภาพและความเหมาะสมตามที่แจ้งในแบบฟอร์มรับสมัครหากเกษตรกรไม่สามารถดำเนินการได้ตามเงื่อนไขจะไม่ได้รับสิทธิการสนับสนุนค่าใช้จ่ายตามโครงการฯ

6.9 การตรวจรับรองและอนุมัติสิทธิพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ ดังนี้

1) เกษตรกรต้องแจ้งยืนยันการเพาะปลูกพืชอาหารสัตว์กับเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ภายหลังจากเพาะปลูกแล้ว 15 วัน แต่ไม่เกิน 60 วัน

2) สำนักงานปศุสัตว์อำเภอสรุปทะเบียนรายชื่อเกษตรกรที่แจ้งปลูกพืชอาหารสัตว์ส่งให้ คณะทำงาน/คณะกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับอำเภอ ลงพื้นที่ตรวจสอบแปลงปลูกให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 31 มีนาคม 2561 โดยให้เกษตรกรลงชื่อรับทราบผลการตรวจสอบพื้นที่ทุกครั้ง **ทั้งนี้เกษตรกรเจ้าของแปลงเป็นผู้นำคณะทำงานตรวจสอบพื้นที่ด้วยตนเอง**

3) คณะกรรมการบริหารโครงการฯระดับอำเภอ สรุปผลการตรวจสอบพื้นที่และรับรองสิทธิ เกษตรกรเสนอให้คณะกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับจังหวัดพิจารณาอนุมัติสิทธิและติดประกาศแจ้งให้ เกษตรกรทราบ

4) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสรุปทะเบียนรายชื่อเกษตรกรที่ผ่านการตรวจรับรองและอนุมัติสิทธิ ทุกขั้นตอน ให้กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ เพื่อแจ้ง ธ.ก.ส.พิจารณาเบิกจ่ายเงินอุดหนุนค่าปัจจัยการผลิต ตามระเบียบของธนาคาร ผ่านบัญชีเงินฝากเกษตรกรรายละ 2,000 บาท/ไร่ ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 15 ไร่

6.10 การติดตาม รายงานความก้าวหน้า และประเมินผล

1) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/ปศุสัตว์อำเภอ/ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ติดตาม ตรวจสอบเยี่ยม ให้คำแนะนำ ปรึกษา ช่วยแก้ไขปัญหา และรายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงาน ปัญหา และอุปสรรคการ ดำเนินงานโครงการฯ

2) กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์/สำนักพัฒนาอาหารสัตว์/ สำนักงานปศุสัตว์เขต 1-8 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการฯ

7. แผนการปฏิบัติงาน

กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินงาน	ผู้ดำเนินงาน
1. จัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานโครงการฯ เพื่อชี้แจง รายละเอียดโครงการฯ	ม.ค.61	กสส.
2. ประชาสัมพันธ์โครงการฯ	ธ.ค.60-ก.พ.61	กสส./สอส./ปจ./ปคอ.
3. รับสมัคร/ตรวจสอบคุณสมบัติ/สรุปรายชื่อเกษตรกร	ธ.ค.60-ก.พ.61	ปจ./ปคอ.
4. จัดประชุมเกษตรกรเพื่อให้ความรู้การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ม.ค.-มี.ค. 61	ปจ./ปคอ./สอส.
5. ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์/ยืนยันสิทธิ	ธ.ค.60-มี.ค. 61	เกษตรกร
6. ตรวจสอบพื้นที่/รับรองสิทธิ/อนุมัติรายชื่อตามสิทธิ	ม.ค.-พ.ค.61	คณะกรรมการฯระดับ อำเภอ/ระดับจังหวัด
7. ประสานเอกชนเพื่อหาตลาดรองรับผลผลิต	ม.ค.-มิ.ย.61	คณะกรรมการฯระดับ จังหวัด/สอส./สอส./ ปศ.1-8
8. สรุปทะเบียนรายชื่อเกษตรกรที่ผ่านการอนุมัติ ส่งให้ ธ.ก.ส.	ม.ค.-มิ.ย.61	ปจ./กสส.
9. สนับสนุนค่าปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร	ก.พ. -ก.ค. 61	ธ.ก.ส.
10. ติดตาม รายงานความก้าวหน้า และประเมินผล	ธ.ค. 60 – ส.ค.61	กสส./สอส./ปศ.1-8/ สอส./ปจ./ปคอ.

หมายเหตุ: แผนการดำเนินงานสามารถปรับให้สอดคล้องกับช่วงเวลาการผลิตในแต่ละพื้นที่ตามความจำเป็น

8. งบประมาณงบประมาณรวมทั้งสิ้น 810,000,000 บาท (-แปดร้อยสิบล้านบาทถ้วน-) จากงบกลาง

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
1. งบอุดหนุน	810,000,000
- สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการผลิตพืชอาหารสัตว์ทดแทนเพื่อลดรอบการเพาะปลูกข้าวนาปรังของเกษตรกร จำนวน 400,000 ไร่ๆละ 2,000 บาท	800,000,000
2. งบดำเนินงาน	10,000,000
2.1 ค่าธรรมเนียมการโอนเงินเข้าบัญชี ธ.ก.ส. ของเกษตรกร 10 บาท/ราย จำนวน 40,000 ราย เป็นเงิน	400,000
2.2 ค่าบริหารโครงการฯ	9,600,000
- จัดประชุมสัมมนาคณะกรรมการบริหารโครงการฯ 55 รายๆละ 380 บาท (ค่าอาหารกลางวัน 1 มื้อๆละ 120บาท/ราย ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 2 มื้อๆละ 35 บาท และค่าวัสดุสำนักงาน 190 บาท) เป็นเงิน	20,900
- จัดประชุมสัมมนาผู้ประกอบการรับซื้อผลผลิต 30 รายๆละ 250 บาท (ค่าอาหารกลางวัน 1 มื้อๆละ 120บาท/ราย ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 2 มื้อๆละ 35บาท และค่าวัสดุสำนักงาน 190 บาท) เป็นเงิน	7,500
- จัดประชุมเกษตรกร 40,000 รายๆละ 120 บาท (ค่าอาหารกลางวัน 1 มื้อๆละ 70บาท/ราย ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 2 มื้อๆละ 25 บาท) เป็นเงิน	4,800,000
- ค่าจัดทำสื่อแผ่นพับเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ 40,000 แผ่นๆละ 4 บาท เป็นเงิน	160,000
- ค่าใช้จ่ายในการติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ ปรัชญา และประสานผู้ประกอบการรับซื้อ เป็นเงิน	4,611,600
- ค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ติดตาม และตรวจสอบ 56 หน่วยงานๆละ 57,000บาท เป็นเงิน	3,197,600
- ค่าวัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น 56หน่วยงานๆละ 25,250 บาท	1,414,000

หมายเหตุ: งบดำเนินงานสามารถถัวจ่ายทุกรายการ

9. หน่วยงานรับผิดชอบ

9.1 หน่วยงานหลัก: กรมปศุสัตว์

9.2 หน่วยงานสนับสนุน:

- 1) หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
- 2) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)
- 3) ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการธุรกิจการเลี้ยงปศุสัตว์/ผู้ประกอบการโรงงานผลิตอาหารสัตว์

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 10.1 พื้นที่ทำนาปรังลดลง 400,000 ไร่ ผลผลิตข้าวเปลือกลดลง 257,600 ตัน
- 10.2 เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกพืชอาหารทดแทนระหว่างลดรอบการทำนาตามมาตรการของรัฐ
- 10.3 เกษตรกรมีทางเลือกการปลูกพืชอื่นทดแทนการทำนาปรังในระยะยาว

ภาคผนวก

คำสั่งกรมปศุสัตว์

ที่ ๑๑๐๓/๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะทำงาน

ขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง

ด้วยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินงานโครงการปรับพื้นที่ปลูกพืชทดแทนการปลูกข้าวรอบที่ ๒ ภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรปี ๒๕๖๐/๖๑ (ด้านการผลิต) ซึ่งกำหนดให้โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรังปี ๒๕๖๑ เพื่อลดรอบการปลูกข้าวในฤดูนาปรัง ด้วยการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอาหารสัตว์ทดแทน สร้างโอกาสให้เกษตรกรได้เรียนรู้การเพาะปลูกพืชเกษตรกรรมทางเลือกอื่นเพื่อลดความเสี่ยง ทดแทนการปลูกข้าวนาปรังในระยะยาวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ อธิบดีกรมปศุสัตว์จึงออกคำสั่งไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี ๒๕๖๑ ประกอบด้วย

(๑) อธิบดีกรมปศุสัตว์	ประธานกรรมการ
(๒) รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ที่กำกับดูแลด้านการผลิต	รองประธานกรรมการ
(๓) ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	กรรมการ
(๔) ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
(๕) ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
(๖) ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
(๗) เลขานุการกรม	กรรมการ

- ๒ -

(๘) ปศุสัตว์เขต ๑ - ๘	กรรมการ
(๙) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาอาหารสัตว์	กรรมการ
(๑๐) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์	กรรมการ
(๑๑) ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์	กรรมการ
(๑๒) ผู้อำนวยการกองสารวัตรและกักกัน	กรรมการ
(๑๓) ผู้อำนวยการกองควบคุมอาหารและยาสัตว์	กรรมการ
(๑๔) ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	กรรมการ
(๑๕) ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
(๑๖) ผู้อำนวยการกองแผนงาน	กรรมการ
(๑๗) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
(๑๘) หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน	กรรมการ
(๑๙) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนากิจการปศุสัตว์	กรรมการและเลขานุการ
(๒๐) หัวหน้ากลุ่มโครงการพิเศษและป้องกันภัยพิบัติด้านปศุสัตว์ กองส่งเสริมและพัฒนากิจการปศุสัตว์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการ ตามข้อ ๑ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง

(๒) กำกับและติดตามผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง

(๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินงานได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๓ แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี ๒๕๖๑

(๑) รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ที่กำกับดูแลด้านการผลิต	ประธานคณะทำงาน
(๒) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนากิจการปศุสัตว์	รองประธานคณะทำงาน
(๓) ผู้แทนสำนักพัฒนาอาหารสัตว์	คณะทำงาน
(๔) ผู้แทนสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์	คณะทำงาน
(๕) ผู้แทนกองคลัง	คณะทำงาน

/(๖) ผู้แทน...

- ๓ -

- (๖) ผู้แทนกองแผนงาน คณะทำงาน
- (๗) ผู้แทนปศุสัตว์เขต ๑ - ๘ คณะทำงาน
- (๘) ปศุสัตว์จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ ฯ หรือผู้แทน คณะทำงาน
- (๙) หัวหน้ากลุ่มโครงการพิเศษและป้องกันภัยพิบัติด้านปศุสัตว์ คณะทำงานและเลขานุการ
กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์
- (๑๐) นางสาวอุไร แสนคุณท้าว คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์

ข้อ ๔ ให้คณะทำงาน ตามข้อ ๓ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ขับเคลื่อนโครงการ ฯ ให้เกิดการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
ของโครงการ ฯ ดำเนินงานที่เชื่อมโยงเป็นระบบครบวงจรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

(๒) ประสานงาน เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลโครงการ ฯ เป็นระยะ

(๓) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายอภัย สุทธิสังข์)
อธิบดีกรมปศุสัตว์

คำสั่งจังหวัด

ที่ /๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี ๒๕๖๑

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวการประชุมเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินงานโครงการปรับพื้นที่ปลูกพืชทดแทนการปลูกข้าวรอบที่ ๒ ภายใต้แผนการผลิตการตลาดข้าวครบวงจร ปี ๒๕๖๐/๖๑ (ด้านการผลิต) จำนวน ๓ โครงการ โดยในส่วนของกรมปศุสัตว์ได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินงานโครงการโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี ๒๕๖๑ ซึ่งโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อลดรอบการปลูกข้าวในฤดูนาปรัง ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอาหารสัตว์ทดแทนเป็นการสร้างโอกาสให้เกษตรกรได้เรียนรู้การเพาะปลูกพืชเกษตรกรรมทางเลือกอื่นทดแทนการปลูกข้าวนาปรังในระยะยาว และส่งเสริมอาชีพช่วยเหลือเกษตรกรตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ปี ๒๕๖๑ ภายใต้มาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ปีการผลิต ๒๕๖๐/๖๑ (ด้านการผลิต) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๔ ประกอบกับมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จังหวัดจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ปี ๒๕๖๑ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ปี ๒๕๖๑ ระดับจังหวัด ประกอบด้วย

(๑) ปศุสัตว์จังหวัด	ประธานกรรมการ
(๒) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	กรรมการ
(๓) เกษตรจังหวัด	กรรมการ
(๔) ผู้อำนวยการโครงการชลประทาน	กรรมการ
(๕) ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
(๖) สหกรณ์จังหวัด	กรรมการ
(๗) พาณิชย์จังหวัด	กรรมการ
(๘) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์	กรรมการ
(๙) ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	กรรมการ
	/(๘) ผู้อำนวยการ...
(๑๐) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์	กรรมการและเลขานุการ
(๑๑) นักวิชาการสัตวบาล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์	
ให้คณะกรรมการตามข้อ ๑ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้	
(๑) ประชาสัมพันธ์ และชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ	

(๒) กำกับ ดูแล ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และถูกต้อง ครบถ้วน ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในคู่มือการโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ปี ๒๕๖๑ ภายใต้มาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ปีการผลิต ๒๕๖๐/๖๑ (ด้านการผลิต)

(๓) ให้คำแนะนำ ปฐษา และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

(๔) พิจารณาและอนุมัติรายชื่อเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ และมีคุณสมบัติถูกต้องครบถ้วน

(๕) รายงานผล สภาพปัญหา หรืออุปสรรคของการดำเนินงานให้สำนักงานปศุสัตว์เขตและ กรมปศุสัตว์ทราบ

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

ข้อ ๒ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ปี ๒๕๖๑ ระดับอำเภอ ประกอบด้วย

(๑) ปศุสัตว์อำเภอ ประธานกรรมการ

(๒) เกษตรอำเภอ หรือผู้แทน กรรมการ

(๓) ผู้จัดการ ธ.ก.ส. หรือผู้แทน กรรมการ

(๔) สหกรณ์อำเภอ หรือผู้แทน กรรมการ

(๕) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ที่ได้รับมอบหมาย กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการตามข้อ ๒ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ประชาสัมพันธ์ และรับสมัครเกษตรกร พร้อมชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ

(๒) พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติ/พื้นที่ และรับรองสิทธิของเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ

(๓) ให้ความรู้ด้านวิชาการ/แผนการผลิต/เก็บเกี่ยวและการตลาด

(๕) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัดทราบ

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพื้นที่ระดับตำบลเพิ่มเติมตามความจำเป็นและเหมาะสม

(๗) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัดมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ มกราคม ๒๕๖๑

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นที่เป้าหมายโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ปี 2561

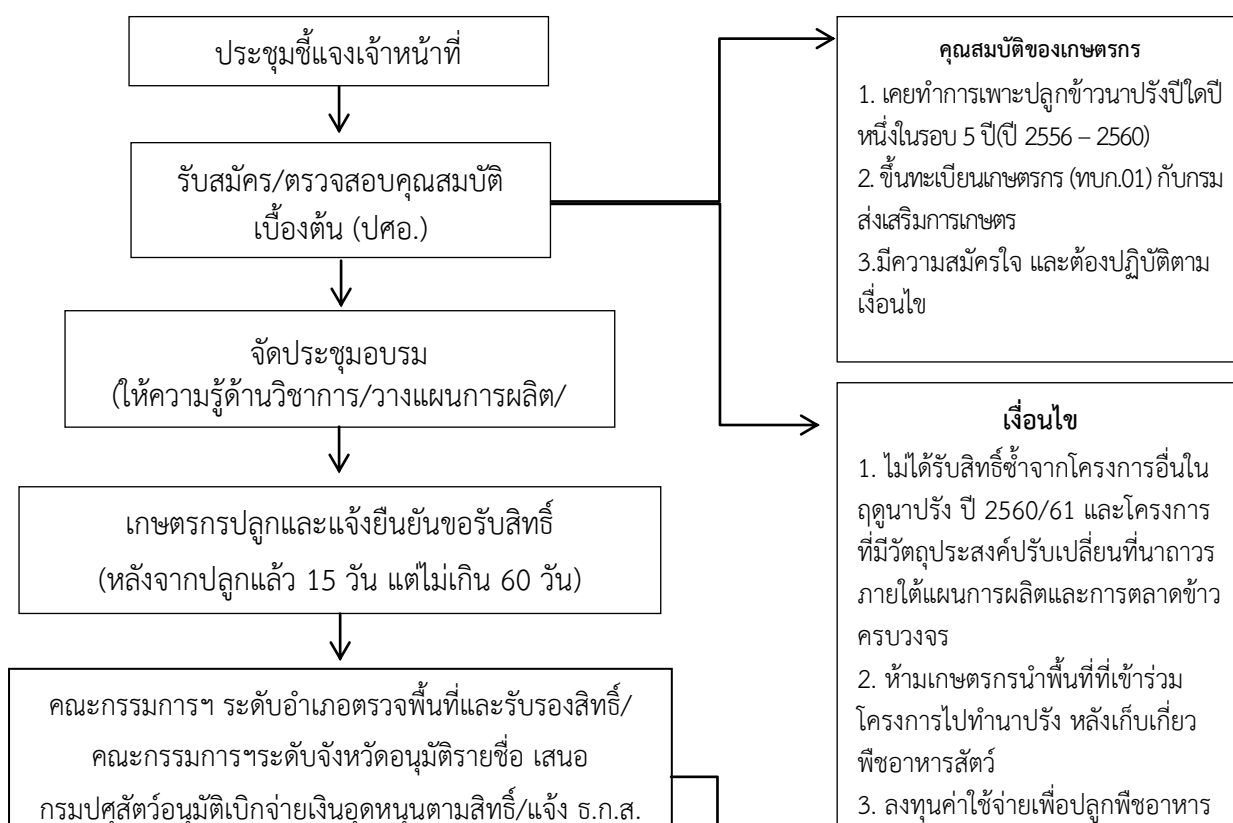
ที่	จังหวัด	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนโคนม (ตัว)	จำนวนโคนเนื้อ(ตัว)
1	ลพบุรี	50,000	63,066	43,455
2	ชัยนาท	1,000	607	41,577
3	สระบุรี	65,000	96,931	21,805
4	สระแก้ว	20,000	25,219	38,396
5	ชัยภูมิ	4,000	3,542	10,362
6	นครราชสีมา	80,000	112,342	245,126
7	บุรีรัมย์	5,000	4,800	201,158

8	ศรีสะเกษ	3,500	2,848	205,130
9	สุรินทร์	2,500	1,174	241,069
10	มหาสารคาม	5,000	4,902	140,889
11	เลย	3,500	2,430	27,575
12	สกลนคร	10,000	5,387	159,375
13	หนองบัวลำภู	3,500	2,222	23,120
14	กาฬสินธุ์	1,000	442	66,757
15	เขียงราย	5,000	5,124	29,084
16	เขียงใหม่	25,000	44,479	117,780
17	ลำปาง	3,000	2,686	115,752
18	ลำพูน	15,000	24,915	27,137
19	นครสวรรค์	3,000	1,254	43,854
20	พิจิตร	1,500	499	9,834
21	เพชรบูรณ์	3,500	2,266	42,663
22	สุโขทัย	3,000	2,197	68,295
23	กาญจนบุรี	30,000	22,828	219,618
24	นครปฐม	20,000	23,946	39,547
25	ประจวบ	7,000	36,860	119,856
26	เพชรบุรี	5,000	11,127	131,210
27	ราชบุรี	20,000	31,773	87,908
28	พัทลุง	5,000	2,793	105,291
รวม		400,000	538,659	2,623,623

หมายเหตุ: สามารถปรับพื้นที่เป้าหมาย 400,000 ไร่ ตามศักยภาพความเหมาะสม และความสมัครใจของเกษตรกรในแต่ละจังหวัด

ขั้นตอนการดำเนินงาน

โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ปี 2561

แบบยื่นความจำนง สมัครเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์
ฤดูนาปรังปี 2561

1. ข้อมูลเกษตรกรผู้ขอรับสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ

1.1 ชื่อ - สกุล.....โทรศัพท์.....
 เพศ..... อายุ.....ปี (อายุเท่ากับหรือมากกว่า 6 เดือนถือเป็น 1 ปี)
 การศึกษา.....(ได้รับการศึกษาขั้นสูงสุด)

ผู้ยื่นแบบแทน

ชื่อ - สกุล
 เลขประจำตัวประชาชน

1.2 เลขประจำตัวประชาชน

1.3 รหัสทะเบียนเกษตรกร.....

1.4 ที่อยู่ตามบัตรประชาชน เลขที่.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

1.5 ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

2. ข้อมูลการปลูกข้าวและข้อมูลพื้นที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	แปลงที่ 1	แปลงที่ 2	แปลงที่ 3
1. สถานที่ตั้งแปลง	หมู่ที่ ตำบล พิกัด X.....Y.....	หมู่ที่ ตำบล พิกัด X.....Y.....	หมู่ที่ ตำบล พิกัด X.....Y.....
2. ประวัติการทำนาปรัง ปีใดปีหนึ่ง (2556-2560)	ปี ☐ 56 ☐ 59 ☐ 57 ☐ 60 ☐ 58	ปี ☐ 56 ☐ 59 ☐ 57 ☐ 60 ☐ 58	ปี ☐ 56 ☐ 59 ☐ 57 ☐ 60 ☐ 58
2.1 การถือครองพื้นที่	☐ ตนเอง.....ไร่ ☐ เช่า.....ไร่	☐ ตนเอง.....ไร่ ☐ เช่า.....ไร่	☐ ตนเอง.....ไร่ ☐ เช่า.....ไร่
2.2 ประเภทเอกสารสิทธิ์			
2.3 เลขที่เอกสารสิทธิ์			

3. พื้นที่เข้าร่วมโครงการ	จำนวน.....ไร่	จำนวน.....ไร่	จำนวน.....ไร่
4. ประเภทข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่ปลูก	☐ ต้นข้าวโพดพร้อมฝัก จำนวน.....ไร่ ☐ เมล็ดข้าวโพด จำนวน.....ไร่		
5. วันที่ปลูก/คาดว่าจะปลูก	//	//	//

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ และทราบว่าทำให้ข้อมูลอันเป็นเท็จกับทางราชการมีโทษตามมาตรา 137 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการฯ นี้ ไม่ซ้ำซ้อนกับพื้นที่เดียวกับโครงการอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวตามมติคณะรัฐมนตรีที่ได้ระบุตามเงื่อนไขโครงการฯ

ลงชื่อ.....เกษตรกร (.....) วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....	ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ (.....) วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
--	--

หมายเหตุ: หลักฐานกรณียื่นด้วยตนเอง มีดังนี้

1. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน 2. สำเนาทะเบียนเกษตรกร 3. สำเนาบัญชีเงินฝาก ธ.ก.ส. 4. สำเนาเอกสารสิทธิ์

ฤดูนาปรังปี 2561

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาวนามสกุล.....
 เลขประจำตัวประชาชน..... อยู่บ้านเลขที่.....
 หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 โดยมีที่ตั้งแปลงอยู่ที่หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 เป็นผู้มิรายชื่อตามทะเบียนเกษตรกร (ทบก.01) ผู้ปลูกข้าว (นาปรัง) ปี 2556-2560 กับกรมส่งเสริมการเกษตร
 และมีความประสงค์สมัครเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี 2561 แต่ข้าพเจ้าไม่สามารถเดินทางมาสมัครได้ด้วยตนเอง เนื่องจาก.....

 จึงขอมอบให้ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....
 เลขประจำตัวประชาชน..... อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 ในฐานะเป็น.....ทำการสมัครแทนข้าพเจ้าฯ
 พร้อมนี้ ได้สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนเกษตรกร ให้ผู้รับมอบอำนาจ มาพร้อมนี้แล้ว

ลงชื่อ..... (.....) ผู้มอบอำนาจ	ลงชื่อ..... (.....) ผู้รับมอบอำนาจ
---------------------------------------	--

หมายเหตุ: เอกสารประกอบการยื่นรับสมัคร กรณีมอบอำนาจ มีดังนี้

1. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจ
 2. สำเนาทะเบียนเกษตรกรของผู้มอบอำนาจ
 3. สำเนาเอกสารสิทธิ์ผู้มอบอำนาจ

แบบสรุปทะเบียนรายชื่อเกษตรกรที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้น
โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี 2561
จังหวัด

ที่	รหัส ทะเบียน เกษตรกร	เลข ประจำตัว ประชาชน	คำ นำหน้า	ชื่อ	สกุล	เลขที่บัญชี*	ตำบล	อำเภอ	พื้นที่ตั้งแปลง				พื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ (ไร่)			
									แปลง ที่	X	Y	พื้นที่ ทั้งหมด (ไร่)	ข้าวนาปรัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		
														ต้น ข้าวโพด	เมล็ด ข้าวโพด	รวม
รวม																

หมายเหตุ :สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรวบรวมส่งข้อมูลให้กลุ่มโครงการพิเศษฯ กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ ภายในวันที่ 30 มกราคม 2561 ทาง email: Zoning.dld@gmail.com เพื่อประกอบการขอรับจัดสรรงบประมาณดำเนินงานโครงการฯ ทั้งนี้ เลขบัตรประจำตัวประชาชนเป็นเลขอารบิก ต้องมีจำนวน 13 หลัก ไม่ต้องเว้นวรรคหรือใส่ขีดกลาง และ เลขที่บัญชี ธ.ก.ส. เป็นเลขอารบิก ต้องมีจำนวน 12 หลัก ไม่ต้องเว้นวรรคหรือใส่ขีดกลาง

ลงชื่อ..... เจ้าหน้าที่ผู้รายงาน
(.....)
วันที่.....
โทร.

แบบยื่นรับการปลูกพืชอาหารสัตว์
โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี 2561

สำหรับเจ้าหน้าที่
เลขที่.....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาวนามสกุล.....
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด..... ในฐานะผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ บัดนี้ได้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แล้ว ดังนี้
1. แปลงที่ 1 จำนวนพื้นที่.....ไร่ ปลูกวันที่เดือน..... พ.ศ.
2. แปลงที่ 2 จำนวนพื้นที่.....ไร่ ปลูกวันที่เดือน..... พ.ศ.
3. แปลงที่ 3 จำนวนพื้นที่.....ไร่ ปลูกวันที่เดือน..... พ.ศ.
ผลิตเป็น ต้นข้าวโพดพร้อมฝักไร่ เมล็ดข้าวโพดไร่
จึงขอแจ้งการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้คณะกรรมการฯ ระดับอำเภอ ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่และรับรอง
สิทธิ์ต่อไป

ลงชื่อ..... (เกษตรกร)
(.....)
วันที่ เดือน พ.ศ.

ลงชื่อ..... (เจ้าหน้าที่)
(.....)
วันที่ เดือน พ.ศ.

สำหรับเกษตรกร
เลขที่.....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาวนามสกุล.....
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด..... ในฐานะผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ บัดนี้ได้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แล้ว ดังนี้
1. แปลงที่ 1 จำนวนพื้นที่.....ไร่ ปลูกวันที่เดือน..... พ.ศ.
2. แปลงที่ 2 จำนวนพื้นที่.....ไร่ ปลูกวันที่เดือน..... พ.ศ.
3. แปลงที่ 3 จำนวนพื้นที่.....ไร่ ปลูกวันที่เดือน..... พ.ศ.
ผลิตเป็น ต้นข้าวโพดพร้อมฝักไร่ เมล็ดข้าวโพดไร่
จึงขอแจ้งการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้คณะกรรมการฯ ระดับอำเภอ ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่และรับรอง
สิทธิ์ต่อไป

ลงชื่อ..... (เกษตรกร)
(.....)
วันที่ เดือน พ.ศ.

ลงชื่อ..... (เจ้าหน้าที่)
(.....)
วันที่ เดือน พ.ศ.

แบบบันทึกการตรวจสอบแปลงปลูกพืชอาหารสัตว์

หมายเหตุ: เกษตรกรปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ได้ตั้งแต่ ธ.ค.60-มี.ค.61 แจ้งยืนยันหลังปลูก 15-60 วัน

เข้าตรวจแปลงเมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.

1. เกษตรกร(ชื่อ-สกุล) นาย/นาง/นางสาว..... อายุ..... ปี
2. ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
3. พื้นที่เข้าร่วมโครงการฯรวมจำนวน ไร่

แปลงที่ 1

- ☐ ต้นข้าวโพดพร้อมฝัก จำนวน.....ไร่ ปลูกวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
☐ เมล็ดข้าวโพด จำนวน.....ไร่ ปลูกวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แปลงที่ 2

- ☐ ต้นข้าวโพดพร้อมฝัก จำนวน.....ไร่ ปลูกวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
☐ เมล็ดข้าวโพด จำนวน.....ไร่ ปลูกวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แปลงที่ 3

- ☐ ต้นข้าวโพดพร้อมฝัก จำนวน.....ไร่ ปลูกวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
☐ เมล็ดข้าวโพด จำนวน.....ไร่ ปลูกวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

4. คณะทำงาน ได้ดำเนินการตรวจสอบแปลงปลูกพืชอาหารสัตว์ เพื่อรับรองสิทธิ์ ตามโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ปี 2561 สรุปผล ดังนี้

- ☐ ไม่ผ่าน จำนวนไร่ เห็นควร.....
☐ ผ่านรวมจำนวน ไร่

❶ ต้นข้าวโพดพร้อมฝัก จำนวน.....ไร่

❷ เมล็ดข้าวโพด จำนวน.....ไร่

ลงชื่อ..... (.....) (ประธานคณะกรรมการ)
--

ลงชื่อ..... (.....) (คณะทำงาน)

ลงชื่อ..... (.....) (คณะทำงาน)

คณะกรรมการฯ ระดับอำเภอเห็นควรเสนอรายชื่อ ต่อ คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด พิจารณานุมัติรายชื่อเสนอกรมปศุสัตว์ เพื่อขอเบิกจ่ายเงินอุดหนุนปัจจัยการผลิต ตามขั้นตอนต่อไป

ลงชื่อ..... (.....) (ประธานคณะกรรมการระดับอำเภอ)
--

ลงชื่อ..... (.....) (คณะกรรมการระดับอำเภอ)
--

ลงชื่อ..... (.....) (คณะกรรมการระดับอำเภอ)
--

ลงชื่อ..... (.....) (คณะกรรมการระดับอำเภอ)
--

ลงชื่อ..... (.....) (คณะกรรมการระดับอำเภอ)
--

ข้าพเจ้ายินยอมรับการตรวจสอบยืนยันการปลูกพืชอาหารสัตว์โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง ปี 2561 ของคณะกรรมการฯ ระดับอำเภอทุกประการ

ลงชื่อ.....(เกษตรกร)
 (.....)

*การลงมติอนุมัติหรือรับรองต่าง ๆ โดยหลักการทางกฎหมายปกครอง ถ้าไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดวิธีปฏิบัติไว้จะต้องใช้เกณฑ์ทั่วไป ดังนี้

- 1.การประชุมของกรรมการผู้ที่เป็นกรรมการต้องเข้าร่วมการประชุมอย่างน้อยต้องเกินกึ่งหนึ่ง
- 2.การลงมติหรือรับรองต่างๆ ผู้ที่เข้าร่วมประชุม ณ การประชุมวันนั้น ต้องเกินกึ่งหนึ่งเช่นกัน

แบบรายงานสรุปผลการตรวจสอบแปลงปลูกพืชอาหารสัตว์
โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี 2561
อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	รหัสทะเบียนเกษตรกร	เลขบัตรประจำตัวประชาชน	ค่านำหน้า	ชื่อ	สกุล	เลขที่บัญชี ธ.ก.ส.	ตำบล	พื้นที่ตั้งแปลง			ผลการตรวจสอบพื้นที่ปลูก (ไร่)					
								แปลงที่	X	Y	ผ่าน			ไม่ผ่าน		
											ต้นข้าวโพด	เมล็ดข้าวโพด	รวม	ต้นข้าวโพด	เมล็ดข้าวโพด	รวม
รวม ราย																

หมายเหตุ: คณะกรรมการฯ ระดับอำเภอสรุปรายงานให้ คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดทราบทุกสัปดาห์ เพื่อพิจารณาอนุมัติรายชื่อเสนอกรมปศุสัตว์ เพื่อขอเบิกจ่ายเงินอุดหนุนปัจจัยการผลิต ตามขั้นตอนต่อไป

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่ผู้รายงาน
(.....)
วันที่.....

แบบสรุปทะเบียนรายชื่อเกษตรกรที่ผ่านความเห็นชอบให้เป็นผู้มีสิทธิ์ได้รับเงินอุดหนุนปัจจัยการผลิตฯ
โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ปี 2561
จังหวัด.....

ที่	รหัสทะเบียนเกษตรกร	เลขประจำตัวประชาชน	คำนำหน้า	ชื่อ	สกุล	เลขที่บัญชีร.ก.ส.	ตำบล	อำเภอ	พื้นที่ดัดแปลง			พื้นที่ที่ผ่านความเห็นชอบ (ไร่)		
									แปลงที่	X	Y	ต้นข้าวโพด	เมล็ดข้าวโพด	รวม
รวม														

หมายเหตุ: รายงานให้ กลุ่มโครงการพิเศษฯ กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ ทราบทุกวันอังคาร ของสัปดาห์ทางemail : Zoning.dld@gmail.com

ลงชื่อ (ประธานคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด)
(.....)
วันที่.....

* หมายเหตุ: ต้องแนบรายงานผลการประชุมทุกครั้ง

ต้นข้าวโพดพร้อมฝัก

พันธุ์ข้าวโพด

พันธุ์นครสวรรค์ 3

พันธุ์ที่มีจำหน่ายในท้องตลาด เช่น โชคชัย 888

การปลูก ดูแลรักษา และเก็บเกี่ยว

1. ใช้เมล็ดพันธุ์ 4 กก.ต่อไร่
2. ควบคุมวัชพืช
3. ให้น้ำ และใส่ปุ๋ย
4. ตัดต้นข้าวโพด

อายุ 85 - 90 วัน (เมล็ดเป็นแป้งแข็งครึ่งเมล็ด)

ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 5 ตัน ปลูกได้ 2 - 3 รอบต่อปี

ต้นทุน 3,020 บาท/ไร่/รอบ

ผลตอบแทน 1,800 - 3,280 บาท/ไร่/รอบ

คุณภาพต้นข้าวโพดพร้อมฝัก

1. ความชื้น ไม่เกิน 65 เปอร์เซ็นต์
2. โปรตีน ไม่น้อยกว่า 8 เปอร์เซ็นต์
3. เยื่อใยรวม ไม่เกิน 40 เปอร์เซ็นต์
4. การย่อยได้ ไม่น้อยกว่า 70 เปอร์เซ็นต์

รูปแบบการจำหน่าย

เมล็ดข้าวโพดอาหารสัตว์
(ราคาจำหน่าย กก.ละ 6.50 บาท)

จำหน่ายไร่ละ 4,550 บาท

ต้นทุนไร่ละ 3,920 บาท

ผลตอบแทนไร่ละ 630 บาท

ปลูกง่าย

ขายดี

มีกำไร

ต้นข้าวโพดพร้อมฝักทั้งต้น

(ราคาจำหน่าย กก.ละ 1.00 บาท)

จำหน่ายไร่ละ 5,000 บาท

ต้นทุนไร่ละ 3,020 บาท

ผลตอบแทนไร่ละ 1,800 บาท

ต้นข้าวโพดพร้อมฝักหั่น

(ราคาจำหน่าย กก.ละ 1.20 บาท)

จำหน่ายไร่ละ 6,000 บาท

ต้นทุนไร่ละ 3,520 บาท

ผลตอบแทนไร่ละ 2,480 บาท

ต้นข้าวโพดพร้อมฝักบรรจุถุง

(ราคาจำหน่าย กก.ละ 1.50 บาท)

จำหน่ายไร่ละ 7,500 บาท

ต้นทุนไร่ละ 4,220 บาท

ผลตอบแทนไร่ละ 3,280 บาท

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยทั่วไปนิยมปลูกในเขตอากาศอบอุ่น เขตอากาศกึ่งร้อนชื้น และพื้นที่ราบเขตร้อน อีกทั้งมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ใช้ประโยชน์เป็นอาหารสัตว์และเป็นส่วนประกอบอาหารสัตว์ ทั้งนี้การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีขั้นตอนและรายละเอียดในกระบวนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ปลูก

ข้าวโพดเป็นพืชไร่ที่เจริญเติบโตได้ดีในดินแทบทุกชนิด โดยเฉพาะดินร่วนปนทราย พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ควรเป็นที่ดอนหรือพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีความลาดชันต่ำมีการระบายน้ำดี มีปริมาณธาตุอาหารเพียงพอ ดินมีความเป็นกรด-ด่างระหว่าง 5.5-7.0 ปริมาณอินทรีย์วัตถุสูงกว่าร้อยละ 1 ธาตุฟอสฟอรัสไม่ต่ำกว่า 10 พีพีเอ็ม ธาตุโพแทสเซียมไม่ต่ำกว่า 60 พีพีเอ็ม

2. การเลือกพันธุ์

เกษตรกรควรเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ตรงตามพันธุ์ มาจากแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ที่เชื่อถือได้มีความงอกไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 มีเมล็ดพันธุ์อื่นปะปนไม่เกินร้อยละ 0.05 ข้าวโพดที่นำมาปลูกควรเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ต้านทานต่อโรคราน้ำค้าง และมีการเจริญเติบโตดี เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ โดยสามารถแบ่งประเภทของพันธุ์ข้าวโพดออกเป็น 2 ประเภท คือ

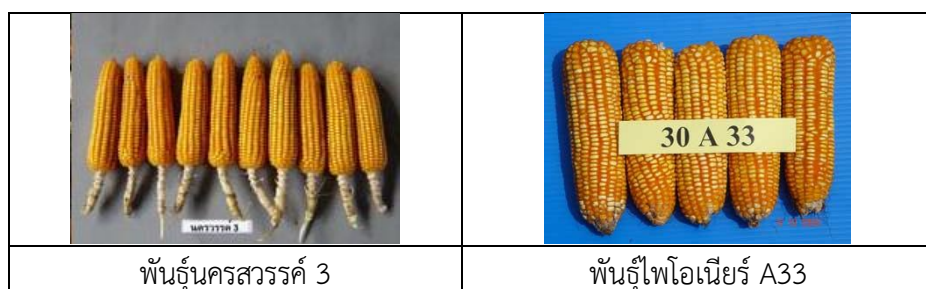
2.1 พันธุ์ลูกผสม เป็นพันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูก มีลักษณะทางการเกษตรสม่ำเสมอ ได้แก่ ขนาดฝัก ความสูงฝัก ความสูงต้นอายุวันออกไหมและอายุเก็บเกี่ยว ให้ผลผลิตและคุณภาพสูงกว่าพันธุ์ผสมเปิด เกษตรกรไม่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ทำพันธุ์ได้ ตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ประเภทนี้ ได้แก่

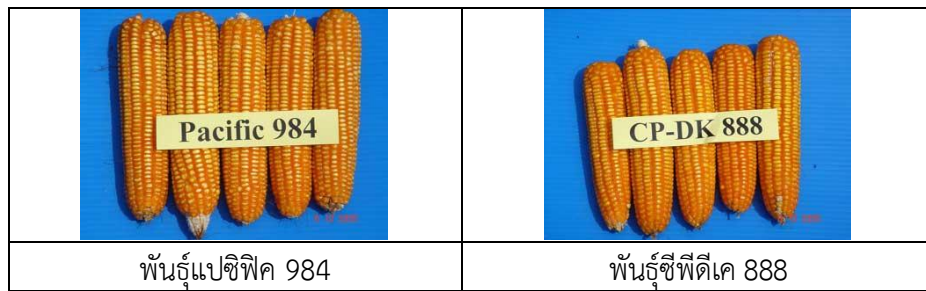
2.1.1 พันธุ์นครสวรรค์ 3 เป็นข้าวโพดลูกผสมเดี่ยว เกิดจากการผสมข้ามระหว่างข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สายพันธุ์แทตคาฟฟ้า 1 (พันธุ์แม่) และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สายพันธุ์แทตคาฟฟ้า 3 (พันธุ์พ่อ) ความสูงต้น 196 เซนติเมตร ความสูงฝัก 110 เซนติเมตร อายุถึงวันออกไหม 55 วัน ให้ผลผลิตเฉลี่ย 1,100 กิโลกรัมต่อไร่ มีความทนทานแล้งในระยะออกดอก ต้านทานโรคราน้ำค้าง และโรคราสนิม

2.1.2 พันธุ์ไพโอเนียร์ A33 เป็นพันธุ์ของบริษัท ไพโอเนียร์ไฮเบรต (ไทยแลนด์) จำกัด ความสูงต้น 200 เซนติเมตร ความสูงฝัก 110 เซนติเมตร อายุถึงวันออกไหม 52 วัน ผลผลิต 1,350 กิโลกรัมต่อไร่ เปอร์เซ็นต์กะเทาะเมล็ด 81 เปอร์เซ็นต์

2.1.3 พันธุ์แปซิฟิก 984 เป็นพันธุ์ของบริษัท แปซิฟิกเมล็ดพันธุ์ จำกัด ความสูงต้น 210 เซนติเมตร ความสูงฝัก 100 เซนติเมตร อายุถึงวันออกไหม 55 วัน ผลผลิต 1,250 กิโลกรัมต่อไร่ เปอร์เซ็นต์กะเทาะเมล็ด 83 เปอร์เซ็นต์

2.1.4 พันธุ์ซีพีดีเค 888 (CP-DK 888) เป็นพันธุ์ของบริษัทกรุงเทพอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ จำกัด ความสูงต้น 210 เซนติเมตร ความสูงฝัก 120 เซนติเมตร อายุถึงวันออกไหม 58 วัน ผลผลิต 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ เปอร์เซ็นต์กะเทาะเมล็ดร้อยละ 81

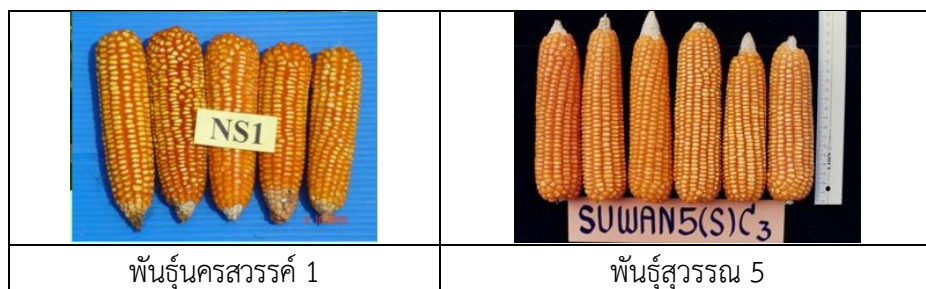

ภาพที่ 1 ลักษณะฝักของข้าวโพดพันธุ์ผสม

2.2 พันธุ์ผสมเปิด เป็นพันธุ์ที่ลักษณะทางการเกษตรไม่สม่ำเสมอเมื่อเทียบกับพันธุ์ลูกผสม ด้านทานต่อโรคน้ำค้าง เมล็ดพันธุ์มีราคาถูก เกษตรกรสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ทำพันธุ์ได้ ตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ประเภทนี้ ได้แก่

2.2.1 พันธุ์สุวรรณ 5 เป็นพันธุ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้านทานโรคราสนิม มีความสูงต้น 220 เซนติเมตร สูงฝัก 110 เซนติเมตร อายุถึงวันออกไหม 54 วัน ผลผลิต 800 กิโลกรัมต่อไร่ เปอร์เซ็นต์กะเทาะเมล็ดร้อยละ 78

2.2.2 พันธุ์นครสวรรค์ 1 เป็นพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร ไม่ด้านทานโรคราสนิม มีความสูงต้น 190 เซนติเมตร ความสูงฝัก 100 เซนติเมตร อายุถึงวันออกไหม 52 วัน ผลผลิต 700 กิโลกรัมต่อไร่ เปอร์เซ็นต์กะเทาะเมล็ดร้อยละ 79

ภาพที่ 2 ลักษณะฝักของข้าวโพดพันธุ์ผสมเปิด

3. การเตรียมดิน

การเตรียมดินมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้สภาพของดินเหมาะแก่การงอกและเจริญเติบโตของต้นข้าวโพด มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ไถด้วยผานสาม 1 ครั้ง ลึก 20 – 30 เซนติเมตร ตากดิน 7 – 10 วัน เพื่อช่วยทำลายวัชพืช และโรคพืชในดิน

3.2 พรวนดินด้วยผานเจ็ด 1 ครั้ง ปรับระดับดินให้สม่ำเสมอ แล้วคราดเก็บซาก ราก เหง้า หัว และไหลของวัชพืชข้ามปีออกจากแปลง

3.3 หากดินมีความเป็นกรด – ด่างต่ำกว่า 5.5 ควรหว่านปูนขาวในอัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับดินร่วนปนทราย และอัตรา 200 – 400 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว แล้วไถกลบดินหรือหว่านพืชบำรุงดินแล้วไถกลบในระยะที่พืชบำรุงดินเริ่มติดฝักหรือหลังเก็บเกี่ยวพืชบำรุงดิน

4. การปลูก

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สามารถปลูกได้ 2 วิธี ได้แก่ การปลูกโดยใช้แรงงานคน และการปลูกโดยใช้เครื่องจักร

4.1 การปลูกด้วยแรงงานคน การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยใช้แรงงานคน ใช้ระยะระหว่างแถว 75 เซนติเมตร ระยะระหว่างต้น 20 – 25 เซนติเมตร ใช้อัตราปลูก 8,533 – 10,667 ต้นต่อไร่ หรือใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 3 – 4 กิโลกรัมต่อไร่ อาจใช้จอบขุดเป็นหลุมหรือรถไถเดินตาม หรือรถแทรกเตอร์ติดหัวเปิดร่อง แล้วหยอดเมล็ดหลุมละ 1 เมล็ด กลบดินให้แน่น

4.2 การปลูกด้วยเครื่องจักรกลเกษตร เกษตรกรนิยมใช้รถแทรกเตอร์ลากจูงเครื่องจักรกลสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และการใส่ปุ๋ย ปรับให้มีระยะระหว่างแถว 75 เซนติเมตร ระยะระหว่างต้น 20 เซนติเมตร จำนวน 1 ต้นต่อหลุม หรืออัตราปลูก 10,667 ต้นต่อไร่ ใช้เมล็ดพันธุ์ 2 – 3 กิโลกรัมต่อไร่โดยไม่ต้องถอนแยก

5. ฤดูปลูก ฤดูปลูกจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

5.1 การปลูกข้าวโพดทั่วไป สามารถปลูกได้ทั้งต้นฤดูฝน (เดือนมีนาคม - มิถุนายน) หรือปลายฤดูฝน (เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม) การปลูกข้าวโพดช่วงต้นฤดูฝนจะได้ผลผลิตสูงกว่าปลายฤดูฝน เนื่องจากมีปริมาณฝนที่เหมาะสม ส่วนข้าวโพดปลายฤดูฝนมีปัญหาในช่วงการเตรียมดินปลูก เพราะฝนตกชุก ดินอ่อนตัว และส่งผลให้ต้นข้าวโพดที่กำลังงอกเป็นโรคเน่าตาย

5.2 การปลูกข้าวโพดในเขตที่มีระบบชลประทาน สามารถปลูกข้าวโพดได้ตลอดปีโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

5.2.1 การปลูกข้าวโพดในเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดของการปลูกข้าวโพด เนื่องจากอุณหภูมิโดยทั่วไปอยู่ในช่วง 20 – 25 องศาเซลเซียส และสามารถใช้ประโยชน์จากแสงแดดได้เต็มที่ ช่วงเวลาในการเก็บเกี่ยวเดือนมีนาคม - เมษายน เป็นช่วงที่มีอากาศร้อนและแห้งแล้งจึงสะดวกต่อการเก็บเกี่ยวข้าวโพด อย่างไรก็ตามการปลูกบางพื้นที่ในช่วงนี้นั้นบางปีอุณหภูมิอาจต่ำมากเกือบถึง 10 องศาเซลเซียส ทำให้ข้าวโพดชะงักการเจริญเติบโต และอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตยืดออกไปจากมากกว่า 10 วัน

5.2.2 การปลูกข้าวโพดในเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ การปลูกข้าวโพดช่วงนี้ทำให้ข้าวโพดพบกับสภาพอากาศ 2 แบบ คือ ในระยะแรกสภาพอากาศค่อนข้างเย็น ต่อมาเป็นสภาพอากาศร้อนจัด ซึ่งอากาศร้อนจัดเป็นอันตรายต่อข้าวโพด ส่งผลให้ข้าวโพดมีอัตราการคายน้ำสูงกว่าปกติ รากไม่สามารถดูดน้ำได้ทัน ใบข้าวโพดเหี่ยว และเป็นอันตรายต่อการผสมเกสรและสร้างเมล็ดในข้าวโพด

5.2.3 การปลูกข้าวโพดในเดือนมีนาคม การปลูกข้าวโพดช่วงนี้มีประสิทธิภาพต่ำกว่าช่วงฤดูปลูกอื่น เนื่องจากมีอากาศร้อนจัด ส่งผลให้ต้นข้าวโพดเจริญเติบโตช้าและลำต้นมีขนาดเล็ก ดังนั้นต้องให้น้ำต้นข้าวโพดบ่อยครั้งกว่าการปลูกข้าวโพดในช่วงที่ 1 และช่วงที่ 2

6. การให้น้ำ

ข้าวโพดต้องการน้ำตลอดฤดูปลูกประมาณ 450 – 500 มิลลิเมตร วิธีการให้น้ำแก่ข้าวโพด ได้แก่ การให้น้ำแบบท่อฝอยหรือระบบสปริงเกอร์ และการให้น้ำแบบร่อง

7. การให้ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยให้แก่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ควรมีการใส่ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ รายละเอียด ดังนี้

7.1 ปุ๋ยอินทรีย์ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน และปรับปรุงโครงสร้างดิน โดยเลือกใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผ่านกระบวนการหมักหรือกระบวนการอื่นที่ย่อยสลายโดยสมบูรณ์ หรือการปลูกพืชบำรุงดิน เช่น ถั่วเขียว โสนแอฟริกัน ปอเทือง หรือพืชตระกูลถั่วอื่น ๆ ก่อนและหลังปลูกข้าวโพด และไถกลบเมื่อพืชบำรุงดินอายุ 50 วันหรือกำลังออกดอก

7.2 ปุ๋ยเคมี แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 ใส่ปุ๋ยสูตร 16 – 20 – 0 หรือ 15 – 15 – 15 รองพื้นก่อนปลูกหรือโรยเป็นแถวแล้วกลบพร้อมปลูก ในอัตรา 25 – 30 กิโลกรัมต่อไร่ ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยยูเรียสูตร 21 – 0 – 0 ในอัตรา 25 – 30 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อข้าวโพดอายุได้ประมาณ 40 – 45 วัน

8. การป้องกันกำจัดโรคพืช

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีโรคที่สำคัญ ได้แก่ โรคราน้ำค้างหรือโรคใบลาย ส่งผลให้ต้นข้าวโพดแคระแกร็น ใบเป็นทางสีขาว เขียวอ่อน หรือเหลืองอ่อนไปตามความยาวของใบ พบผงสปอร์สีขาวเป็นจำนวนมากบริเวณใต้ใบในเวลาเช้ามืดที่มีความชื้นสูง ถ้าระบาดรุนแรงต้นจะยืนต้นแห้งตาย แต่ถ้าอยู่รอดจะไม่ออกฝักหรือติดฝักแต่ไม่มีเมล็ด การป้องกันโรคเบื้องต้น พบว่าเมล็ดพันธุ์ต้านทานไม่จำเป็นต้องคลุกเมล็ดด้วยสารเคมีป้องกันโรค หากเป็นพันธุ์ที่ไม่มีความต้านทานโรคจำเป็นต้องคลุกเมล็ดด้วยสารเคมีป้องกันโรคก่อนปลูก การใช้สารเคมีป้องกัน กำจัดโรคในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืช

โรค	สารป้องกันกำจัดโรค	อัตราการใช้/เมล็ด 1 กิโลกรัม	วิธีการใช้
ราน้ำค้างหรือโรคใบลาย	เมทาแลกซิล (35% ดีเอส)	7 กรัม	คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก

หมายเหตุ: * ในวงเล็บ คือเปอร์เซ็นต์สารออกฤทธิ์และสูตรของสารกำจัดวัชพืช

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (2557)

9. การป้องกันกำจัดวัชพืช

การปลูกข้าวโพดเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงที่สุดจำเป็นต้องให้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปลอดจากวัชพืชตลอดช่วง 1 เดือนแรกตั้งแต่ปลูก การปลูกข้าวโพดในกรณีที่ไม่มีการไถพรวนดินหรือการไถพรวนดินต้องมีการกำจัดวัชพืชด้วยสารเคมีก่อนปลูก หรือใช้สารคุมวัชพืชประเภทก่อนงอก สารอะลาคลอร์ใช้คลุมวัชพืชก่อนงอกสำหรับวัชพืชใบแคบ เช่น หญ้าตีนกา หญ้าปากควาย หญ้าตีนนก หญ้าขจรจบ เป็นต้น สารอะทราซีน ใช้คลุมวัชพืชก่อนงอกสำหรับวัชพืชใบกว้าง เช่น ผักโขม เทียนนา กะเม็ง ผักบุ้งยาง เป็นต้น จากนั้น ดายหญ้าหรือทำร่นอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับการใส่ปุ๋ยรองพื้น สำหรับแปลงที่มีวัชพืชไม่มาก การดายหญ้าเพียงครั้งเดียวพร้อมกับการใส่ปุ๋ยรองพื้นก็เพียงพอแล้ว รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การใช้สารป้องกันและกำจัดวัชพืชในแปลงข้าวโพดอาหารสัตว์

วัชพืช	สารกำจัดวัชพืช*	อัตราการใช้/น้ำ 20 ลิตร	วิธีใช้/ข้อควรระวัง
วัชพืชฤดูเดียว	อะลาคลอร์ (40% อีซี)	125 – 150 มิลลิลิตร	พ่นคลุมดินหลังปลูก ก่อนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และวัชพืชงอก ขณะพ่นดินต้องมีความชื้น
	อะทราซีน (40% อีซี)	80 – 120 มิลลิเมตร	
	พาราควอท (27.6% อีซี)	75 – 110 มิลลิเมตร	พ่นก่อนเตรียมดิน 3 – 7 วันหรือพ่นระหว่างแถวหลังปลูก 20 – 25 วัน ขณะที่วัชพืชออกดอก/ระวังละอองสารเคมีสัมผัสใบและต้นข้าวโพด
วัชพืชฤดูเดียว วัชพืชข้ามปี	ไกลโฟเสท (48% เอสแอล)	120 – 160 มิลลิลิตร	ใช้ในแหล่งที่พบวัชพืชหนาแน่น โดยพ่นก่อนปลูกหรือก่อนเตรียมดิน 7 – 15 วัน
	กลโฟซิเนต-แอมโมเนียม (15% เอสแอล)	300 – 400 มิลลิลิตร	

หมายเหตุ: * ในวงเล็บ คือเปอร์เซ็นต์สารออกฤทธิ์และสูตรของสารกำจัดวัชพืช

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (2557)

10. การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีแมลงศัตรูพืชที่สำคัญ ได้แก่ หนอนเจาะลำต้นข้าวโพด หนอนกระทู้หอม และมอดดิน เมื่อมีการระบาดรุนแรงส่งผลให้ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลดลง

10.1 หนอนเจาะลำต้นข้าวโพด หนอนเริ่มเข้าทำลายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตั้งแต่อายุประมาณ 20 วันจนถึงระยะเก็บเกี่ยว โดยเจาะทำลายช่อดอกตัวผู้และลำต้น และทำลายฝัก มีการระบาดรุนแรงในสภาพอากาศแห้งแล้งหรือฝนทิ้งช่วงเวลานาน

10.2 หนอนกระทุ้หอม หนอนกัดกินทุกส่วนในระยะต้นอ่อน ทำความเสียหายรุนแรงเมื่อหนอนมีความยาวตั้งแต่ 2 เซนติเมตร มีการระบาดรุนแรงในสภาพอากาศแห้งแล้งหรือฝนทิ้งช่วงเวลานาน

10.3 มอดดิน กัดกินใบตั้งแต่งอกถึงอายุประมาณ 14 วัน ทำให้ต้นอ่อนตายหรือชะงักการเจริญเติบโตระบาดในพื้นที่ปลูกที่เป็นดินร่วนทราย มีการระบาดรุนแรงในสภาพอากาศแห้งแล้งหรือฝนทิ้งช่วงเวลานาน โดยเฉพาะการปลูกในปลายฤดูฝน

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ยกเว้นพบการระบาดเป็นจำนวนมาก รายละเอียดการใช้สารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การใช้สารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

แมลงศัตรูพืช	สารกำจัดวัชพืช*	อัตราการใช้น้ำ 20 ลิตร	วิธีใช้/ข้อควรระวัง	หยุดการใช้สาร ก่อนการเก็บเกี่ยว (วัน)
หนอนเจาะลำต้นข้าวโพด	ไซเปอร์เมทริน (15% อีซี)	10 มิลลิลิตร	พ่นเมื่อพบยอดข้าวโพดถูกทำลาย 40 – 50 % ในระยะก่อนออกช่อดอกตัวผู้ หรือพบรูเจาะ 3 รูต่อต้น	10
	ไทรฟลูเมรอน (25% ดับบลิวพี)	30 กรัม		14
หนอนกระทุ้หอม	นิวเคลียร์โพลีฮีโดรซิสไวรัส	20 – 30 มิลลิลิตร	พ่นเวลาเย็นจำนวน 1 – 2 ครั้ง ห่างกัน 5 วัน เมื่อพบหนอนเฉลี่ย 2 – 3 ตัวต่อต้น	1
	เบตาไซฟลูทาริน (2.5% อีซี)	40 มิลลิลิตร	พ่นเมื่อพบหนอนเฉลี่ย 2 – 3 ตัวต่อต้น จำนวน 1 – 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน	14
มอดดิน	อิมิดาโคลพริด (70% ดับบลิวเอส)	5 กรัม/เมล็ด 1 กิโลกรัม	คลุกเมล็ดก่อนปลูก	

หมายเหตุ: * ในวงเล็บ คือเปอร์เซ็นต์สารออกฤทธิ์และสูตรของสารกำจัดวัชพืช

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร (2557)

11. การเก็บเกี่ยว

11.1 การเก็บเกี่ยวเพื่อผลิตเมล็ดข้าวโพดอาหารสัตว์ ต้องเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวโพดแก่จัดหรือแห้งหมดทั้งแปลงแล้วประมาณ 7 วัน หรือเมล็ดมีความชื้นประมาณ 23 เปอร์เซ็นต์ หรืออาจสังเกตได้จากใบข้าวโพดเปลี่ยนเป็นสีฟางข้าวทั้งแปลง ไม่ควรเก็บเกี่ยวข้าวโพดหลังนตกเพราะเมล็ดมีความชื้นสูง ควรปล่อยให้ฝักและต้นข้าวโพดแห้งก่อน

ภาพที่ 3 การเก็บเกี่ยวข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ผลิตเมล็ด)

11.2 การเก็บเกี่ยวเพื่อผลิตต้นข้าวโพดพร้อมฝัก ต้องเก็บเกี่ยวเมื่อเมล็ดข้าวโพดอยู่ในระยะเมล็ดนํ้านม ประมาณครึ่งหนึ่ง (Milk line 50%) หรือเมื่อต้นข้าวโพดพร้อมฝักมีอายุ 85 – 90 วัน และไม่ควรถูกเก็บเกี่ยว ข้าวโพดหลังฝนตกเพราะส่งผลให้มีความชื้นสูง

ภาพที่ 4 การเก็บเกี่ยวต้นข้าวโพดพร้อมฝัก

การใช้ประโยชน์จากข้าวหมัก

ข้าวโพดหมัก (Corn silage) คือ ต้นข้าวโพดหรือต้นข้าวโพดพร้อมฝักที่เก็บเกี่ยวในขณะที่มีความชื้นพอเหมาะ นำมาหมัก (Fermentation) เก็บถนอมไว้ในสภาพสุญญากาศ สามารถเก็บได้เป็นเวลานาน โดยคุณค่าทางอาหารไม่เปลี่ยนแปลง

กระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังการปิดภาชนะหมัก แบ่งได้ 2 กระบวนการใหญ่ คือ กระบวนการหักที่ใช้ ออกซิเจน (Aerobic) และกระบวนการหมักที่ไร้ออกซิเจน (Anaerobic) ภายหลังการอัดฟืนให้แน่น ควรไล่ อากาศออกให้หมดมากที่สุดและปิดหลุมหมัก จุลินทรีย์หลายชนิดที่ใช้ออกซิเจน ในการเจริญเติบโต เช่น ยีสต์ และรา (Yeast and fungi) จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นในขณะที่มีอากาศอยู่จนกระทั่งอากาศถูกใช้หมดไป จุลินทรีย์พวกนี้ก็ไม่สามารถเพิ่มจำนวนได้อีกและตายลง เมื่อออกซิเจนหรืออากาศถูกใช้หมดไป กระบวนการหมักที่ไม่ใช้ออกซิเจนในสภาพที่ดีจะเกิดขึ้นโดยการทำงานของแบคทีเรียที่ผลิตกรดแลคติก ผลที่ได้คือ กระแลคติก (Lactic acid) และมีค่าความเป็นกรด-ด่าง เท่ากับ 4.2 หรือน้อยกว่านั้น การทำงานของแบคทีเรียกลุ่มนี้ขึ้นอยู่กับ ปริมาณน้ำตาล คือ หากมีปริมาณน้ำตาลมากและอยู่ในสภาพที่ไม่มีออกซิเจน จะทำให้เกิดกรดแลคติกเร็วขึ้น

ขั้นตอนการทำข้าวโพดหมัก สามารถทำได้ดังต่อไปนี้

1. การตัดข้าวโพดหมักข้าวโพดที่จะนำมาหมักควรมีคาร์โบไฮเดรตที่ละลายน้ำได้หรือน้ำตาลในระดับที่เพียงพอต่อการหมักเพื่อให้เกิดกรดแลคติกโดยเร็ว ทั้งนี้ข้าวโพดที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาทำเป็นข้าวโพดหมักคือข้าวโพดที่มีอายุ 85 – 90 วัน หรือระยะที่เมล็ดเป็นแป้งแข็งครึ่งเมล็ด (Milk line 50%) ดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ข้าวโพดในระยะเมล็ดเป็นแป้งแข็งครึ่งเมล็ด (Milk line 50%)

2. การสับให้ข้าวโพดมีขนาดเล็กลง เพื่อให้น้ำตาลถูกปล่อยออกมาได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดกรดแลคติกในกระบวนการหมักได้เร็วขึ้น ช่วยให้สามารถอัดลงภาชนะได้แน่น และเพิ่มความน่ากินและการย่อยได้เมื่อนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์ โดยขนาดของข้าวโพดสับที่กรมปศุสัตว์แนะนำเพื่อผลิตเป็นต้นข้าวโพดพร้อมฝักหมักต้องมีความยาวไม่เกิน 2 เซนติเมตร ดังแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ข้าวโพดสับ ขนาดความยาว 1 – 2 เซนติเมตร

3. การตรวจสอบความชื้นของข้าวโพดหมัก ระดับความชื้นที่เหมาะสมกับการทำข้าวโพดหมักอยู่ระหว่างร้อยละ 65 – 70 โดยทั่วไปสามารถประเมินค่าความชื้นในพืชอย่างง่ายได้ โดยการนำเอาชิ้นส่วนของข้าวโพดที่สับแล้วมากำ หากมีน้ำไหลออกมาแสดงว่ามีความชื้นมากกว่าร้อยละ 80 แต่ถ้าไม่มีน้ำไหลออกมาและชิ้นส่วนของข้าวโพดคลายตัวออกเมื่อแบมือ นั่นคือ ระดับความชื้นในอาหารน้อยกว่าร้อยละ 65

4. การควบคุมระยะเวลาก่อนการบรรจุภาชนะหมัก หลังจากตัดต้นข้าวโพดควรสับและบรรจุลงภาชนะที่จะหมักทันที หรือภายใน 12 ชั่วโมงเพื่อป้องกันผลกระทบจากอุณหภูมิภายนอก และการสูญเสียความชื้นออกจากข้าวโพด (ตายนิ่ง) ทำให้ประสิทธิภาพของกระบวนการหมักลดลง และเพิ่มอัตราการสูญเสียของข้าวโพดหมัก

5. การควบคุมอุณหภูมิในภาชนะหมัก ควรกำจัดการคายอากาศออกให้มากที่สุดภายหลังจากปิดภาชนะหมัก แบคทีเรียที่มีอิทธิพลต่อการหมักนั้นจะถูกควบคุมโดยอุณหภูมิ ถ้าในหลุมหมักมีอากาศมากอุณหภูมิจะสูงขึ้นด้วย ดังนั้นหากสามารถอัดข้าวโพดให้แน่นและมีอากาศหลงเหลืออยู่น้อยอุณหภูมิก็จะต่ำลงด้วย โดยปกติอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเกิดกรดแลคติกมีค่าประมาณ 38 องศาเซลเซียส

รูปแบบการทำข้าวโพดหมัก

1. หมักแบบบ่อหมัก เป็นการหมักที่ทำได้ง่ายโดยการเจาะเป็นหลุมลึกบนพื้นที่ราบธรรมดาหรือบริเวณที่ลาดเชิงเขา พื้นที่ลาดเอียงมีความเหมาะสมเนื่องจากสามารถระบายของเหลวออกได้ง่าย อาจปูผนังด้วยคอนกรีต การปิดหลุมทำได้ง่ายโดยใช้พลาสติกคลุม ทำให้ง่ายในการปฏิบัติ และลงทุนไม่สูงมากนัก

ภาพที่ 7 การทำข้าวโพดหมักแบบบ่อหมัก

2. หมักแบบบรรจุถุง 2 ชั้นเป็นการหมักที่เกษตรกรนิยมกันมากในปัจจุบัน โดยเก็บเกี่ยวและสับต้นข้าวโพดพร้อมมฝักบรรจุในถุง 2 ชั้น อัดข้าวโพดให้แน่นและไล่อากาศออก มัดปากถุงชั้นใน และเย็บปิดปากถุงชั้นนอกอีกครั้งแยกออกจากถุงชั้นใน

ภาพที่ 8 การทำข้าวโพดหมักแบบบรรจุถุง 2 ชั้น

3. หมักแบบบรรจุถุงสุญญากาศ เป็นการหมักโดยนำข้าวโพดมาบรรจุลงถุงพลาสติก หลังจากนั้นดูดอากาศออกด้วยเครื่องและปิดปากถุงให้สนิทด้วยความร้อน

ภาพที่ 9 การทำข้าวโพดหมักแบบบรรจุถุงสุญญากาศ

ลักษณะของข้าวโพดหมักที่ดี

1. สีเหลืองอมเขียว
2. เนื้อสัมผัสไม่เป็นเมือกลื่น ไม่เละ
3. มีกลิ่นหอมของการหมัก
4. มีรสเปรี้ยวลำลายน้ำสัสมายชู
5. มีค่าความเป็นกรด-ด่าง ระหว่าง 3.5 – 4.2
6. โปรตีน 7 – 9 เปอร์เซ็นต์
7. ปริมาณกรดแลคติก มากกว่า 4 เปอร์เซ็นต์
8. ผนังเซลล์ (NDF) 35 – 55 เปอร์เซ็นต์
9. ลิกโนเซลลูโลส (ADF) 20 – 33 เปอร์เซ็นต์
10. โภชนะรวมที่ย่อยได้ (TDN) 65 – 73 เปอร์เซ็นต์

รูปแบบการจำหน่ายข้าวโพด

รูปแบบการจำหน่าย	ราคาจำหน่าย (บาท/กิโลกรัม)	ภาพประกอบ
ต้นข้าวโพดพร้อมฝักสด	1.00	
ต้นข้าวโพดพร้อมฝักหั่น	1.20	
ต้นข้าวโพดพร้อมฝักบรรจุถุง	1.50	
ข้าวโพดอาหารสัตว์ (เมล็ดข้าวโพด)	6.50	

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการกลุ่มปรับปรุงชุดวิชาการจัดการการผลิตธัญพืชและพืชอาหารสัตว์. 2559. การจัดการการผลิต

ธัญพืชและพืชอาหารสัตว์ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช
จันทกานต์ อรณนันท. มปป. การปลูกข้าวโพดเพื่อผลิตข้าวโพดหมัก. ที่มา:

<http://extension.dld.go.th/th1/images/stories/news/2017/news2017032401/Silage%20corn%20&%20Corn%20silage.pdf>

สถาบันวิจัยพืชไร่. มปป. พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์. ที่มา:

http://www.arda.or.th/kasetinfo/north/plant/fcorn_kind.html